

17.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**17 Eylül 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

17 Eylül 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar
- Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Psikoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

KURUL KARARI

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 10/09/2020 Tarihli ve 9537 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 8/7/2020 Tarihli ve 2016/6211 Başvuru Numaralı Kararı

Boş olan Hazine arazileri çiftçilere kiraya verilecek

Hazine arazileri çiftçilere 10 yıllığına kiraya verilecek. İlk yıl kira bedeli, taşınmazın rayiç bedelinin yüzde 1.5'i olacak.

Hazine arazileri bulundukları köydeki çiftçilere 10 yıllığına kiraya verilecek. İlk yıl kira bedeli, taşınmazın rayiç bedelinin yüzde 1.5'i olacak. Geçici teminatın alınmayacağı kiralamada hak sahiplerine 60 dönüme kadar arazi verilebilecek. Topraksız ve yeterli toprağı olmayan çiftçiler uygulama kapsamında sadece bir kez hak sahibi olabilecek.

Topraksız veya yeterli toprağı olmayan çiftçilere kiraya verilmek üzere ilan edilen taşınmazlara yeterli sayıda başvuru olmaması halinde, bunlar gerçek veya tüzel kişilere kiraya verilebilecek.

Hazine arazileri, köy mahalle nüfusuna kayıtlı olacak ve o bölgede ikamet edecek. kayıtlı olmayan ancak en az 3 yıl köy veya mahallede ikamet eden kişilerle, kayıtlı olmakla birlikte orada ikamet etmeyenler de kiralama imkanından yararlanabilecek.

Kiraya verilebilecek Hazine taşınmazları, re'sen veya talep üzerine idare tarafından belirlenecek, bunlara ilişkin bilgi ve belgeler, valilikler tarafından Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine bildirilecek.

Bakanlıkça kiraya verilmesi uygun görülen taşınmazlar, İdarenin internet sayfasında ve hükümet konaklarında yirmi gün süreyle ilan edilecek. Bu taşınmazlara ilişkin bilgiler çiftçilere duyurulmak üzere Tarım İdaresine de gönderilecek.

İlan edilecek tarım arazileri üzerinde tarımsal üretim yapmak isteyen çiftçiler, talep formu ile idareye başvuracak. İlan edilen tarım arazilerinin hangi başvuru sahibine verileceği kura usulüyle belirlenecek.

Hak sahipleri tarafından başvuru gelmeyen tarım arazileri, bunların dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere yüzölçümü sınırlaması olmaksızın kiraya verilecek. Başvuru sahipleri puanlamaya tabi tutulacak ve en yüksek puanı alana kiralama yapılacaktır. Puanlardaki eşitlik halinde, kura yöntemine başvurulacaktır.

Kiraların başlama ve bitiş tarihleri mümkün olduğu hallerde, ekim ve hasat dönemleri dikkate alınarak tespit edilecek. Kiralama süresi tamamlandığında, uygun görülmesi halinde 10 yıl uzatılabilecek.

İlk yıl kira bedeli, ilki 15 gün içinde olmak üzere üçer aylık dönemler halinde 4 taksitte ödenecek. Üst üste iki yıl kira bedelinin ödenmemesi halinde sözleşme feshedilecek.

Amacına uygun kullanılmazsa sözleşme feshedilecek

Kiraya verilen tarım arazisinin amacı dışında kullanıldığının tespiti halinde, tebligat yapılmaya gerek kalmaksızın sözleşme feshedilecek. Ayrıca kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için zorunlu olarak ihtiyaç duyulması halinde de sözleşme tek taraflı olarak feshedilebilecek.

Pandemi tarımda ithalatı patlattı

CHP Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, hazırladığı raporda, ilk 7 ayda 3.5 milyar dolar olan tarım ithalatının yıl sonunda 2 katına çıkacağını belirterek, "AKP'li yıllarda Türkiye tarımı çok ciddi tahribata uğradı. Yerli ve milli bir çöküş yaşadı" dedi.

Tarımda kendi kendine yeten 7 ülkeden biri iken "yerli malı haftası" kutlayan Türkiye, son dönemde tarım ürünlerinde rekor ithalat yapıyor. CHP Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, son 2 yılda ithal edilen ürünlere ilişkin bir rapor hazırlayarak CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na sundu.

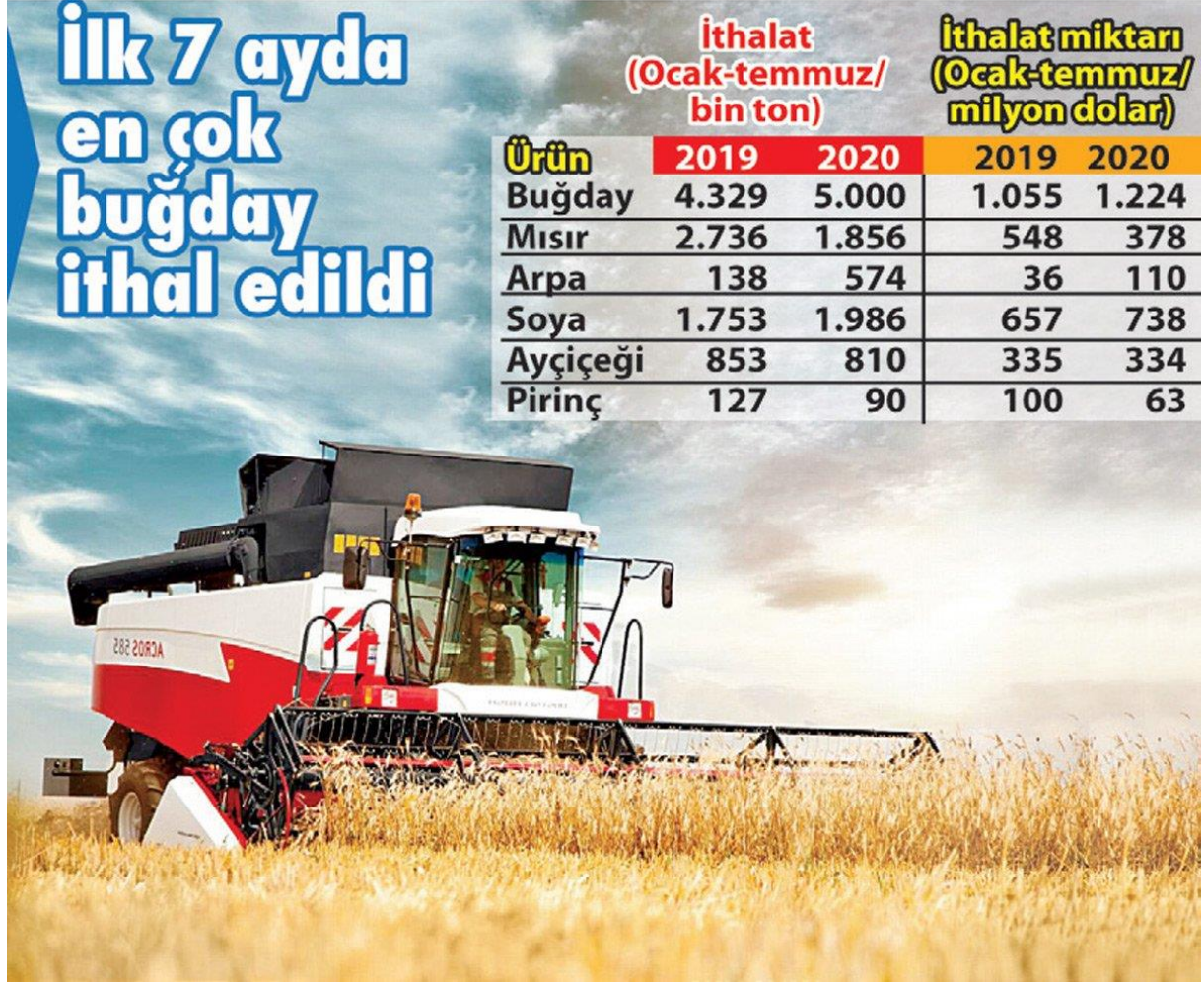
Raporda, pandemi döneminde buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, pirinç ve soya ithalatındaki değişim karşılaştırılarak, 2020'nin ilk 7 ayında sadece 6 ürüne 3.5 milyar dolar ödendiği belirtildi. Yıl sonunda söz konusu rakamın ikiye katlanacağına dikkat çeken Gaytancıoğlu, "AKP'li yıllarda Türkiye tarımı çok ciddi tahribata uğramıştır. Tabiri yerindeyse 'yerli ve milli bir çöküş' yaşamıştır" diye konuştu.

YILDA 10 MİLYAR DOLAR

Gaytancıoğlu'nun hazırladığı raporda, Türkiye'nin üretebileceği ürünleri ithal etmekte rekor üstüne rekorlar kırdığına dikkat çekildi. "Türkiye, her bölgesinde yetişebilen buğday, arpa, mısır, pirinç gibi tahıllar, ayçiçeği, soya, palm, kanola gibi yağlı tohumlu bitkileri, tütün, pamuk gibi endüstri bitkilerini, mercimek, fasulye gibi bakliyatları bile ithal etmektedir" denilen raporda, her yıl düzenli olarak yapılan tarım ithalatına 10 milyar dolar civarında para ödendiği hatırlatıldı.

İKİYE KATLANACAK

Gaytancıoğlu, "2020'nin ilk 7 ayında sadece 6 ürüne (buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, pirinç, soya) 3.5 milyar dolara yakın döviz ödenmiştir. Yılın sonunda bunun 2 katı olacağı beklenmektedir. Yine tahıllar, bakliyat ve yağlı tohumlarda genel beklenti pandemi nedeniyle talebin yani tüketim talebinin önümüzdeki aylarda yüksek olacağı yönündedir" diye konuştu.

ÇİFTÇİ KAZANMALI Kİ ÜRETSİN

İthal edilen ürünlerin ülkemizde yetiştirilen ürünler olmasının tezat teşkil ettiğini kaydeden Okan Gaytancıoğlu, "Çünkü arada para kazananlar var. Nerede bir tarım ürünü ithalatı varsa arkasında mutlaka bir AKP yandaşı var. Onlar kazanıyor, yerli üreticiler kaybediyor" dedi. AKP'nin iktidar olduğu yıllarda tarımın çok ciddi tahribata uğradığına dikkat çeken Gaytancıoğlu, "Çiftçimizi yeniden üretmeye yöneltecek politikalara ihtiyaç var. Bunun için çiftçi borçları yeniden yapılandırılmalı, ürettikçe kazanılan politikalara geçilmeli" diye konuştu.

“10 milyar dolarlık koyun-keçi ihracat pazarından pay alabiliriz”

Koyun ve keçide, Avustralya’nın 3 milyar dolar, Yeni Zelanda’nın ise 2.7 milyar dolar ihracat yaptığını kaydeden Nihat Çelik, Türkiye’nin konumu itibarıyla çok uzun olmayan bir zamanda bu seviyeye ulaşabileceğini kaydetti.

Koyun ve keçi etine talebin çok yükseldiğini belirten Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Başkanı Nihat Çelik, dünyada 10 milyar dolarlık ticarete konu olan bu ürünlerde Türkiye’nin de önemli ihracatçı olabileceğini söyledi.

Koyun ve keçide, Avustralya’nın 3 milyar dolar, Yeni Zelanda’nın ise 2.7 milyar dolar ihracat yaptığı bilgisini veren Çelik, Türkiye’nin konumu itibarıyla çok uzun olmayan bir zamanda bu seviyeye ulaşabileceğini kaydetti.

Kurların arttığı dönemde ihracatın daha çok önem kazandığını belirten Nihat Çelik, ihracatta ön sıralarda yer alan İngiltere ve Hollanda’nın ithal ettikleri ürünleri ihraç ederek bu seviyeye yükseldiklerini kaydetti.

Türkiye’nin ithalat pazarlarına çok uzak olan Avustralya ve Yeni Zelanda’ya göre ihracatta çok daha avantajlı bölgede bulunduğunu ifade eden Çelik, Afrika ve Asya’da koyun keçi ithalatı yapan birçok ülkenin Müslüman olduğu için bu pazarlara girişin kolay olacağını söyledi.

Halen 42.5 milyon olan küçükbaş sayısını 90 milyona çıkarma yönünde hedef belirlediklerinin altını çizen Nihat Uysal şunları söyledi: “Sadece sayıyı artırmamız yetmez. Verimliliği de artırmak zorundayız. Bir hayvandan daha fazla et, süt, kuzu, oğlak almalıyız. En kısa sürede hayvan ağırlığında optimal ağırlığa ulaşmak zorundayız. Bitkisel üretim yapma imkânı olmayan ve alanı 15,8 milyon hektarın üzerindeki diğer tarım arazilerini de mera kapsamına almak, çayır ve meraları ıslah ederek verimlerini artırmak zorundayız. Sulama yatırımlarını tamamlamak zorundayız. Sulanan alanların bir kısmını yem bitkileri üretiminde kullanmak zorundayız. Yem maliyetlerini aşağı çekmek zorundayız. Kısaca, üretim artışı ve ihracat için destekler artırılarak sürdürülmeli, ihracata yönelik özel destekler verilmeli, çoban sorunu çözülmeli, mera alanları artırılmalı ve ıslah edilmeli, maliyetler aşağı çekilmelidir.”

Tarladan sofraya akıllı tarıma 1 milyar lira

Türkiye'de akıllı tarım ve gıda alanında 10 milyon avro ve üzerinde yatırım alan girişim sayısı 500'e ulaştı. Letven Capital olarak TARS Girişim Sermayesi Yatırım Fonu ile bu alandaki girişimlere bir milyar liralık fon desteği temin edeceklerini belirten Kâmil Kılıç, 10 milyar liralık bir değer sağlayacaklarını söyledi.

ÖMER TEMÜR

Geleceğin sektörlerinden biri olarak kabul edilen tarım ve gıda sektörü fonların en gözde yatırım alanlarından biri. Gıda güvenliği, bitki sağlığı, depolama, taşıma, dağıtım, işleme, çiftlik yönetimi, israf, kayıp, atık ürün yönetimi ve çevre kirliliği gibi konularda hâlâ birçok problem çözüm beklerken biyoteknoloji, paketleme, çevre kontrol sistemleri, veri analitiği, yapay zekâ, nesnelerin interneti, robotik ve otomasyon sistemleri yeni yatırım alanları olarak ön plana çıkıyor.

Yatırımcıların tarım ve gıdaya olan ilgisi istatistiklere de yansımış durumda.

Dünyada son yedi yılda girişim sermayesi yatırım fonlarınca 5.462 girişime 100 milyar dolar yatırım gerçekleştirildi. Avustralya, ABD, İsrail, İngiltere, Kanada, Hindistan ve Yeni Zelanda önde gelen ülkeler arasında kendine yer edinmeyi başaran Türkiye'de 10 milyon avro ve üzerinde yatırım alan girişim sayısının 500 civarında olduğunu söyleyen Letven Capital Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Kılıç, TARS Girişim Sermayesi Yatırım Fonu ile tarımdaki girişimlere önümüzdeki yedi yıl boyunca bir milyar liralık fon desteği sağlayacaklarını açıkladı. Letven Capital bünyesinde iki girişim sermayesi fonuna sahip olduklarını dile getiren Kılıç "Bunlardan biri tarım ve gıda teknolojileri alanına odaklanan TARS Girişim Sermayesi Yatırım Fonu, diğeri de akıllı şehir ve finansal teknolojiler alanlarına

odaklanan Dijital Tenknolojiler Girişim Sermayesi Yatırım Fonu. TARS Girişim Sermayesi Yatırım Fonu ile 2021 sonuna kadar 200 milyon TL, Dijital Teknolojiler Girişim Sermayesi Yatırım Fonu ile de 100 milyon TL'lik fon büyüklüğüne fon büyüklüğüne ulaşmayı hedefliyoruz. Şu an için 300 milyonluk hedefin yüzde 30'una ulaştık" dedi.

TARS'A BİN BAŞVURU GELDİ

TARS kapsamında yaklaşık bin başvuru aldıklarını ifade eden Kılıç "Kasım 2020'de yatırımlarımıza başlamayacağız. İlk turda beş girişime yatırım yapacağız. 2021 yılında da en az 20 girişime yatırım yapmayı planlıyoruz. Yedi yılda ise bir milyar lira yatırım yapmayı hedefliyoruz. Bu şekilde 10 milyar liralık bir değer oluşturabiliriz" diye konuştu. Türkiye'de tarım ve gıda sektörlerinde toplam 42.000 işletme bulunduğu anlatan Kılıç şu bilgileri verdi: Türkiye biyoçeşitliliği ile çok önemli bir avantaja sahip. Bu alanda 10 yıl içinde 20 milyar dolar girişim sermayesi çekebilme potansiyel sahip bir ülke olarak 200 milyar dolar tarım gıda ihracatı yapabiliriz. Bunun için Türkiye, Tarım Gıda Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezine sahip olmalıdır" dedi.

75 MİLYON SENSÖR

Gıda talebinin arttığı, tarım arazilerinin azaldığı, iklim değişikliklerinin yol açtığı bir ortamda, sürdürülebilir gıda için 75 milyon sensör veri toplamaya, işlemeye devam ediyor.

Neden önemli?

Ekonomik yavaşlama ve gerilemenin son yıllarda gıda güvenliği ve beslenme üzerindeki olumsuz etkilerinin en sert yaşandığı 65 ülkeden 52'sinde ekonomi, ithalata dayanıyor. Günde 7 milyar dolarlık bir üretim değeri oluşturan 7,8 trilyon dolarlık gıda sektörü, dünya nüfusunun yüzde 40'ına istihdam sağlıyor. Altı milyar insan konvansiyonel, iki milyar insan fonksiyonel tarımla besleniyor.

İsraf bitecek

Dünyada üretilen gıdanın 1,3 milyar tonu israf ediliyor. Gıda kaybının yüzde 14'ü üretim-tedarik aşamasında yaşanıyor. Gıdanın üçte biri de son satış noktası ve tüketim aşamasında israf oluyor. Türkiye'nin gıda kayıp oranı yüzde 15-20 arası, hasat sırasında yüzde 4-15 arası, ürünün pazara veya hâle taşınması sırasında yüzde 2-8, pazara hazırlıkta yüzde 5-15, depolamada yüzde 3-10, tüketicinin bilinçsiz kullanımı yüzde 1-5 arasında. Türkiye'de yılda 33 milyon ton çöp toplanıyor. Bunun 14,5 milyon tonu ise gıda atığından oluşuyor. Ülkemizin tarım gıda ihracatı kadar gıda, israf ediliyor tahmini bedel 14,5 milyar dolar seviyesinde. Türkiye'de, gıdada sadece yüzde 5 kayıp verilecek ve israfı engelleyerek, 900 bin insanın daha iyi beslenmesine imkân sağlayacaktır.

OECD: Türkiye yüzde 4,8 değil yüzde 2,9 daralacak

OECD Türkiye'nin 2020 daralma tahminini yüzde 4,8'den yüzde 2,9'a revize etti.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Türkiye ekonomisinin 2020'de önceki tahminlerine göre daha hafif daralacağını belirtti, ancak 2021 büyüme tahminini yüzde 4,3'ten yüzde 3,9'a düşürdü.

Kuruluş küresel ekonomi için 2020 daralma tahminini ise yüzde 6'dan yüzde 4,5'e revize etti. 2021 küresel ekonomik büyüme öngörüsü ise yüzde 5,2'den yüzde 5'e düşürüldü.

OECD, büyüme beklentilerine yaptığı yukarı yönlü revizyona ilişkin açıklamasında "ABD ve Çin'deki toparlanma nedeniyle küresel ekonominin önceki tahminlere kıyasla daha hızlı toparlandığına" dikkat çekti.

Özel sektör yurt dışı borcunu azalttı

Temmuz ayında 2019 yıl sonuna göre; uzun vadeli kredi borcu 16,8 milyar dolar azalarak 162,2 milyar dolara, kısa vadeli kredi borç 199 milyon dolar azalarak 8,5 milyara geriledi.

Bankalar ve finans dışındaki şirketler, yurt dışına olan borcunu azalttı. Temmuz ayında 2019 yıl sonuna göre özel sektörün uzun vadeli kredi borcu 16,8 milyar dolar azalarak 162,2 milyar dolara, kısa vadeli kredi borç (ticari krediler hariç) ise 199 milyon dolar azalarak 8,5 milyar dolara geriledi.

Merkez Bankası verilerine göre; uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak, bir önceki yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmaları 2,5 milyar dolar azalırken, tahvil ihracı biçimindeki borçlanmaları ise 600 milyon dolar azalışla 20,6 milyar dolara indi. Aynı dönemde, bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 1,7 milyar dolar azalırken, tahvil stoku ise 1,1 milyar dolar azalarak 2,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Finans dışı şirketlerin kredi borcu 9,3 milyar dolar azaldı

Söz konusu dönemde, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 9,3 milyar dolar düşerken, tahvil stoku da 684 milyon dolar azalarak 6,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Bankalar, kısa vadeli borcunu artırdı

Kısa vadeli kredi borçlanmada ise 2019 yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmaları 589 milyon dolar artışla 6,2 milyar dolar, şirketlerin kredi biçimindeki borçlanmaları ise 370 milyon dolar azalışla 1,2 milyar dolar oldu.

Bir yıl içindeki anapara geri ödemesi 41,9 milyar dolar

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde, temmuzda geçen yılın sonuna göre uzun vadeli kredi borcuna ilişkin tahvil hariç özel alacaklılara olan borç 14,8 milyar dolar azalarak 110,7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Bu dönemde kısa vadeli kredi borcuna ilişkin tahvil hariç özel alacaklılara olan borç miktarı 206 milyon dolar azalarak 8,3 milyar dolara geriledi.

Döviz kompozisyonuna bakıldığında, 162,2 milyar dolarlık uzun vadeli kredi borcunun yüzde 62,8'ini dolar, yüzde 34'ünü avro, yüzde 2,5'ini Türk lirası ve yüzde 0,7'sini ise diğer döviz cinsleri oluşturdu. Toplam 8,5 milyar dolar tutarındaki kısa vadeli kredi borcunun ise yüzde 39,3'ünün dolar, yüzde 43,4'ünün avro, yüzde 15,1'inin Türk lirası ve yüzde 2,2'sinin diğer döviz cinslerinden oluştuğu görüldü.

Uzun vadeli toplam kredi borcunun yüzde 43,7'sini finansal kuruluşlar, yüzde 56,3'ünü ise finansal olmayan kuruluşlar gerçekleştirdi.

Aynı dönemde kısa vadeli toplam kredi borcunun yüzde 83,5'ini finansal kuruluşların, yüzde 16,5'ini ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturdu.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, temmuz sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde gerçekleştirilecek olan anapara geri ödemelerinin toplam 41,9 milyar dolar olduğu gözlemlendi.

Türkiye'deki şirketlerin aktif büyüklüğü 8,6 trilyon lira

Türkiye'deki firmaların bilançolarına göre toplam aktif büyüklükleri geçen yıl 8 trilyon 591 milyar 115 milyon lira olarak hesaplandı. Kapsamı genişletilen sektör bilançoları ilk kez idari kayıtlara dayalı olarak 2009-2019 yılları için üretildi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019 yılı sektör bilançoları raporuna göre, firma sayısının sektörlere göre dağılımında toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü 225 bin 790 ile en başta yer aldı.

İmalat sektörünün payı yüzde 15,8 olarak gerçekleşti. Bu sektördeki alt sektörlerin toplam girişim sayısı içindeki payları açısından fabrikasyon metal ürünleri imalatı yüzde 12,3 ile ilk sırada bulunurken, bunu yüzde 11,3 ile gıda ürünleri imalatı, yüzde 9,3 ile giyim eşyalarının imalatı izledi.

İmalat dışı sektörlerde alt sektörlerin toplam girişim sayısı içindeki payında, toptan ticaret yüzde 17,8 ile ilk sırada yer alırken, ikamet amaçlı bina inşaatı yüzde 11,4 ve perakende ticaret yüzde 10,4 ile bu alt sektörü takip etti.

En büyük aktif büyüklük imalat sektöründe

Firmaların toplulaştırılmış bilançosuna göre, 2019'da toplam aktif büyüklüğü 8 trilyon 591 milyar 115 milyon lira, kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamı

ise 6 trilyon 115 milyar 484 milyon lira, öz kaynakların toplamı 2 trilyon 475 milyar 631 milyon lira olarak kayıtlara geçti.

İmalat sektörü 2 trilyon 330 milyar 829 milyon lira aktif büyüklükle birinci olurken, ikinci sırayı 1 trilyon 809 milyar 262 milyon lira ile toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü aldı.

Öz kaynaklar bakımından imalat sektörü, 792 milyar 685 milyon lirayla ilk sırada yer aldı. Bu sektörü, 492 milyar 819 milyon lirayla toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü, 358 milyar 650 milyon lirayla da mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etti.

İmalat sektörünün toplam aktif içindeki payı geçen yıl yüzde 27,1 ve öz kaynaklar içindeki payı yüzde 32 olarak gerçekleşti.

İmalat sektörünün alt sektörlerinde gıda ürünleri imalatı, aktif içindeki payı yüzde 12,2, öz kaynak içindeki payı yüzde 12,3'le ilk sırada bulundu. Tekstil ürünleri imalatı yüzde 9,9, öz kaynak içindeki payı yüzde 10,2 ile ikinci, ana metal sanayi, aktif içindeki payı yüzde 9,4 öz kaynak içindeki payı yüzde 9,1 ile üçüncü oldu

İmalat dışı sektörlerin 2019'da toplam aktif içindeki payı yüzde 72,9 ve öz kaynaklar içindeki payı yüzde 68 olarak gerçekleşti.

Bunun alt sektörleri açısından değerlendirildiğinde, toptan ticaret sektörü aktif içindeki payı yüzde 20,1 öz kaynaklar içindeki payı yüzde 21, bina inşaatı aktif içindeki payı yüzde 11,9 öz kaynaklar içindeki payı yüzde 8,3, idare merkezi faaliyetleri, idari danışmanlık faaliyetleri aktif içindeki payı yüzde 10,4, öz kaynaklar içindeki payı yüzde 19,1, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı aktif içindeki payı yüzde 10, öz kaynaklar içindeki payı yüzde 8,9 olarak hesaplandı.

Motorlu kara taşıtlar ve motosikletlerin onarımından en yüksek net satış geliri

Firmaların toplulaştırılmış gelir tablosu verisine göre geçen yıl toplam brüt satış 8 trilyon 164 milyar 86 milyon lira, net satışlar ise 7 trilyon 778 milyar 637 milyon lira oldu.

Yurt dışı satışlarda imalat sektörü 722 milyar 552 milyon lirayla ilk sırada yer aldı. Net satış gelirinde en fazla geliri 3 trilyon 289 milyar 112 milyon lirayla toptan ve perakende ticarete, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü elde etti.

Gurbetçi hesapları baş ağrıtabilir

Gelir idaresi Başkanlığı, Türk otoritelerin, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının finansal bilgilerini anlaşmalara uygun şekilde diğer ülkelerle paylaşmaması halinde, AB ve OECD nezdinde vergisel konularda şeffaf olmadığı gerekçesiyle kara listeye alınma riski olduğuna dikkat çekiyor.

Yurtdışı yerleşiklerin Türkiye'deki finans kuruluşlarında tutmakta oldukları mal varlıkları, 31 Aralık'ta aralarında Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda ve Avusturya'nın da olduğu ülkelerin mali otoriteleriyle paylaşılacak. Bilgi paylaşımı Ağustos itibariyle 107 ülkenin taraf olduğu "Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması" kapsamında gerçekleşecek. Türkiye söz konusu anlaşmayı 21 Nisan 2017'de imzalamış, 31 Aralık 2019 tarihinde de onaylamıştı.

Türkiye 2018 yılında Norveç ve Letonya ile otomatik bilgi değişimine başladı. 2020 yılında bilgi göndermesi söz konusu olan 54 ülkelik de bir liste yayımlandı. Ancak Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) sitesinde yayımlanan finansal bilgi rehberine göre, Türkiye gurbetçi vatandaşların en yoğun yaşadığı beş ülkeyi - Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya ve Fransa - 2020 yılı bilgi değişimi takvimine almadı ve bu ülkelerle sadece 2019 yılına ait bilgileri paylaşacak.

Fonlarda kesintiler, sıkı denetimler ve AB yatırımları olası

Ancak Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı tarafından hazırlanıp, GİB tarafından yayınlanan rehberde, anlaşma kapsamındaki taahhütler yerine getirilmemesi durumunda olası yaptırımların söz konusu olduğuna dikkat çekiliyor. Hem Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) hem de Avrupa Birliği (AB) nezdinde, vergisel açıdan işbirliği yapmayan ve şeffaf olmayan ülkeler 'kara liste' ve benzeri uygulamalarla takip ediliyor ve otoriteler bu konuda muhtelif tedbirler üzerinde çalışıyor. GİB, uluslararası finans ve kredi kurumları da bu listeleme çalışmalarını dikkate alıyor. AB'nin anlaşma gereği paylaşım yapılmaması durumunda uygulaması muhtemel yaptırımlar da bulunuyor. GİB, AB'nin bu konuda bir yaptırım uygulamak istediği durumda örneğin "Sürdürülebilir Gelişme İçin Avrupa Fonu"ndan kesintiler ve garanti kısıtlamaları yapılabileceğini, üye ülkeler tarafından belirli işlemlere yönelik sıkı denetimlerin olabileceğini ve bazı giderlerin reddedilebileceğini belirtiyor.

Otoritelere kendisi gidenler cezadan kaçınabilecek

Alman basınında daha önce Türkiye'nin bu bilgileri gizleyerek Almanya'dan vergi kaçıran kişileri koruduğu yönünde haberler çıkmış, ancak resmi otoritelerden konuya ilişkin bir açıklama yapılmamıştı. Özellikle de Türkiye'deki varlıklarını gizleyip Alman otoritelerden sosyal yardım ödenekleri alan kişilerin otomatik bilgi paylaşımıyla tespit edilmesi öngörülüyor. Bu kişilerin kendilerinin vergi idarelerine başvuru yaparak Türkiye'deki varlıklarını bildirmeleri halinde olası cezalardan kaçınabilecekleri belirtiliyor. Öte yandan bilgi paylaşımıyla vergiden kaçındığı anlaşılan kişilere ise ceza verilmesi öngörülüyor.

Almanya süreyi COVID-19 nedeniyle uzattı

Almanya Maliye Bakanlığı, normalde ülkelere bilgi paylaşımı için verilen süreyi 30 Eylül'den 31 Aralık 2020'ye kadar uzattı. Bakanlık 1 Temmuz 2020'de yayımladığı bir belgede otomatik bilgi paylaşımının süresini COVID-19 pandemisi nedeniyle uzattığı bilgisini paylaştı. 2021 yılına ilişkin son bilgi paylaşım tarihi ise yine 30 Eylül 2021 olarak bırakıldı ancak bakanlık gelişmelere göre bu tarihte bir değişiklik olup olmayacağını duyurulacağını belirtti.

Çifte vergilendirme yok ancak vergi farkı çıkacak

GİB'in bu konuda sıkça sorulan soruları yanıtladığı bölümünde otomatik bilgi değişiminin çifte vergilendirmeye neden olmayacağı aktarılıyor. Elde edilen gelir, ya sadece gelirin elde edildiği ülkede vergilendirilecek, ya da gelirin elde edildiği ülkede ödenen vergi, diğer ülkede ödenecek vergiden mahsup edilecek. Yani

Türkiye'de ödenen vergi ilgili ülkede ödenecek tutardan düşülebilecek. Öte yandan Türkiye'de elde edilen gelirlerin bazılarının diğer ülkelerde de vergilendirmeye tabi olduğu, "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" kapsamında bu anlaşma imzalanan ülkelere vergi oranı farklarının ödenmesi gerekebileceği belirtiliyor. Örneğin Türkiye'de temettü gelirlerinden yüzde 10 vergi kesintisi yapılırken, başka bir ülkede bu oran yüzde 15 ise, aradaki fark diğer ülkeye ödenmek zorunda.

Hangi bilgiler paylaşılacak?

GİB belgesine göre otomatik bilgi değişimi kişilerin yerleşik olduğu ülke dışındaki ülkelerde bulunan finansal hesap bilgilerinin, yerleşik olunan ülkeye, her yıl diğer ülke vergi idarelerince, vergisel amaçlarla kullanılmak üzere mütekabiliyet esasında (karşılıklı) ve otomatik olarak elektronik ortamda gönderilmesi. Peki bu hangi bilgilerin paylaşılacağı anlamına geliyor? Anlaşmaya taraf bir ülkedeki yerleşik bir Türk vatandaşının Türkiye'de mevduat, saklama ve yatırım kuruluşları ile belirli sigorta şirketleri nezdinde aşağıdaki başlıklara ilişkin finansal bilgileri otomatik paylaşım kapsamında:

- Mevduat hesapları
- Saklama hesapları
- Ortaklık ve borç ilişkisi menfaati
- Nakdi değer sigorta sözleşmeleri
- Düzenli ödeme sözleşmeleri

Değişime tabi tutulacak bilgiler ise, ilgilinin adı ve soyadı, adresi, yerleşik olduğu ülke ve vergi kimlik numarası, doğum yeri ve tarihi, hesap numarası, hesap bakiyesi ve değeri, hesaba yıl içinde ödenen faiz, temettü gibi gelirlerin ya da hesapta tutulan varlıklardan elde edilen gelirlerin toplam brüt tutarı. Gayrimenkul ve taşıt bilgileri ise otomatik bilgi değişimi kapsamında değil. Hesap hareketleri detayı da yine paylaşım kapsamında olmayan bilgilerden.

Kılıçdaroğlu'ndan Bahçeli'ye tepki: Türk Tabipleri Birliği'ne şükran borçluyuz

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin 'Türk Tabipleri Birliği kapatılsın' çıkışına CHP Lideri Kılıçdaroğlu tepki gösterdi. Kılıçdaroğlu Twitter hesabından "TTB'ye şükran borçluyuz" dedi. Bahçeli'nin açıklamalarına sosyal medyada da tepki yağdı. Sağlıkçılar ve meslek örgütleri 'İyi ki TTB var' etiketiyle binlerce paylaşımda bulundu.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla mücadelenin ön safında yer alan sağlık emekçilerine ve onların haklarını savunan Türk Tabipleri Birliğine şükran borçlu olduklarını ifade etti.

Kılıçdaroğlu, Twitter'dan yaptığı açıklamada, "Kovid-19 salgınıyla mücadelenin ön safında yer alıp, gece gündüz demeden, sevdiklerine hasret kalarak halk sağlığı için çalışan tüm sağlık emekçilerine, onların haklarını her ortamda savunan Türk Tabipleri Birliğine şükran borçluyuz. İyi ki varsınız" ifadesini kullandı.

"İYİ Kİ TTB VAR" ETİKETİ TT OLDU

Bahçeli'nin çıkışına muhalefetin yanısıra sağlıkçılar ve meslek örgütleri de tepki gösterdi.

MHP liderinin açıklamasının ardından "İyi ki TTB var" Twitter'da en çok kullanılan etiketlerden oldu. Çok sayıda sağlık çalışanı Bahçeli'nin çağrısına tepki gösterdi.

TTB Covid-19 salgınından dolayı artan vaka sayısına dikkat çekmek ve yaşamını yitiren meslektaşlarını anmak için #YönetemiyorsunuzTükeniyoruz Haftası ilan etmiş ve hayatını kaybedenlerin anısına sağlık çalışanlarını 1 hafta boyunca siyah kurdele takmaya davet etmişti.

BAHÇELİ NE DEDİ?

Bahçeli, TTB'nin sağlık çalışanlarına dikkat çekmek maksadıyla tüm sağlık kurumlarında siyah kurdele takma çağrısını hatırlatarak, "Türk Tabipler Birliği, bugünkü hassas dönemde, insan ve toplum sağlığı hakkında asılsız şaibe ve şüpheleri körüklemektedir. Bu nedenle sadece adında Türk bulunan Tabipler Birliği derhal ve gecikmeksizin kapatılmalıdır. Yöneticileriyle ilgili adli işlem yapılmalıdır" çağrısında bulunmuştu.

Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu ittifak için iki partiye göz kırptı

Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, Ali Babacan'ın lideri olduğu DEVA Partisi ve Ahmet Davutoğlu'nun genel başkanı olduğu Gelecek Partisi ile ittifak yapmaya yeşil ışık yaktı.

Halk TV'de Şirin Payzın'ın sorularını yanıtlayan Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, önümüzdeki bir yıl içinde yeni bir seçim beklemediğini belirtirken, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün adaylığına ilişkin **"Abdullah Bey, şahsiyetini muhafaza etti. AK Parti'nin kendilerinden korkması bu açıdan normal. Tabanda bir karşılık bulacak mı, bunlar etüt edilir. Seçim sathı mahalline girdiğimizde bunlara bakılır"** şeklinde konuştu.

Karamollaoğlu'nun Şirin Payzın'ın sorularına verdiği yanıtlar şöyle:

Soru: İslam şu anda kullanılıyor mu siyaseten sizce?

Bizim endişemiz o. Ben o yüzden çok açık olarak dedim ki, İslamın şekli değil özüdür esas olan ve biz hiçbir zaman İslamı şahsi bir menfaatimiz için kullanmayız. Kimseye inancı yönünden bu tarz bir saldırıyı doğru bulmayız. Toplumda son zamanlarda bu tarzdaki tabirlerin kullanılması beni üzüyor ve endişelendiriyor. Yani tasavvufi tabirlerin siyaset sahnede fazla kullanılması İslamcılık noktasına bizi götürebilir. Bu tip laflar edenler tasavvufun ne olduğunu bilmeyen insanlardır.

Soru: Sizce hükümet İslamcı mı?

Şunu ifade edeyim, benim bazı tabirlerimi garipsediler. Şu an bir insanın karnı açsa o insanı doyurmanız gerekir. O insana önce namazını kıl sonra sana yardım ederim gibi bir mantıkla yaklaşırsanız, o insan sizden de İslam'dan da uzaklaşır. Bu mantık doğru bir mantık olmaz. Siz insanın önce maddi ihtiyaçlarını herhangi bir şey beklemeden karşılamalısınız. Onu karşıladığınızda insanların gönlü size ısınır. Ama siz ona rüşvet gibi ortaya korsanız, bu sefer o adam sahte bir müslüman olur ve İslam'dan uzaklaşır. İslam liyakatı en önde tutar.

Soru: Millet İttifakı'nın neresinde duruyorsunuz? Yeni ittifaklar mı geliyor? Üçüncü bir ittifak mümkün mü?

Elbette mümkün, teorik olarak. Fiiliyatta mümkün mü oturup konuşulması gerekir. Neticesinde bu sandığa nasıl yansıyacak? Doğru bildiklerimizi söylersek karşımızda bulunanlar ondan bir pay çıkarırlar ve biz belli bir noktada buluşuruz. Türkiye'nin sıkıntısı nerede buluşacağımızı bilememekte. DEVA, Saadet ve Gelecek ittifakı ihtimal içindedir. Üçüncü ittifak teoride olur, fiiliyatta olur mu zaman gösterecek.

Soru: Devlet Bahçeli'nin TTB'nin kapatılması çağrısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ne diyeceğimi bilemiyorum. Neden kapatılsın? TTB kim Tabiplerin temsilcisi. Bu, parlamentoda farklı fikirler var, kapatıp kendimiz bir parlamento belirleyelim, demeye benziyor. Tabipler birleşiyor kendi temsilcilerini seçiyor. Baroları da kapat, TTB'yi de kapat; bu despotluk olur.

Yönetilemeyen Türkiye ekonomik büyümeden yedi

Hükümetin hazırladığı “AB’ye Katılım Öncesi Ekonomik Program” yargı bağımsızlığı, düşünce özgürlüğü, insan hakları, kurumların işleyişi, eğitim kalitesi, teknolojinin gelişimi, insani gelişmişlik gibi kriterlerdeki gerilemenin Türkiye’nin ekonomik büyümesini aşağıya nasıl çektiğini gözler önüne serdi.

KARAR ÖZEL HABER / Cumhurbaşkanlığı Bütçe ve Strateji Başkanlığı tarafından hazırlanan “AB’ye Katılım Öncesi Ekonomik Program”a göre, devlet yönetiminde kurumsal kalitenin göstergesi olarak kabul edilen “Toplam Faktör Verimliliği”nden büyümeye gelen katkı 2007’de yüzde 2,7 iken, 2010-2018 döneminde binde 6’ya düştü. Hükümet, AB’ye gönderdiği belgede 2020-2022 için öngörüsünü ise binde 4 olarak kayda geçti. Böylece ülkenin toptan yönetim kalitesiyle ilgili beklentinin düşük olduğu resmi olarak da kayıtlara geçirilmiş oldu.

ARTIŞ ORANLARI		
DÖNEM	GSYH	TVF
1998-2018	4,5	0,7
2002-2018	5,6	1,2
2002-2007	7,1	2,7
2010-2018	6,4	0,6
2020-2022	5,0	0,4

EĞİTİM DE YARGI BAĞIMSIZLIĞI DA KRİTER

Toplam Faktör Verimliliği ülkelerin eğitim kalitesi, teknolojik gelişimi, kurumların işleyişi, insan hakları ve özgürlüklerinin durumu, demokrasi kalitesi, yargı bağımsızlığı, düşünce özgürlüğü, vergi sisteminin işleyişi, gelir dağılımındaki denge gibi çok sayıda faktörün bir araya gelmesiyle oluşuyor. Modern ekonomilerde kaliteli yönetimin büyümeye yansması olarak yorumlanıyor. Türkiye’de siyasi uzlaşmanın olduğu dönemlerde “Toplam Faktör Verimliliği”nin ekonomik büyümeye katkısının da yüksek olması dikkat çekiyor.

İKTİDAR RESMEN 'TÜRK EKONOMİSİ DÜZELMEYECEK' DİYOR

KARAR TV’deki Ortak Akıl programında konuşan İYİ Parti Milletvekili Erhan Usta ‘Toplam Faktör Verimliliği’ndeki gerilemeyle ilgili değerlendirmelerde bulundu: “AB’ye Katılım Öncesi Ekonomik Program’da 2020-2022 dönemi için hükümetin yaptığı projeksiyona göre buradan büyümeye katkı 0,4 puan olacak. Bunu hükümet söylüyor. İşler düzelmeyecek diyor Türkiye’de. AB’ye verilen programda ülkeyi kötü yönetiyoruz itirafı yapılıyor.

YÖNETİLEMİYEN TÜRKİYE EKONOMİK BÜYÜMEDEN YEDİ

Hükümetin hazırladığı AB’ye Katılım Öncesi Ekonomik Program, yargı bağımsızlığı, demokrasi, düşünce özgürlüğü, insan hakları, kurumların işleyişi, eğitim kalitesi, teknolojinin gelişimi, insani gelişmişlik gibi kriterlerdeki gerilemenin, Türkiye’nin ekonomik büyümesini aşağıya nasıl çektiğini gözler önüne serdi. Cumhurbaşkanlığı Bütçe ve Strateji Başkanlığı tarafından hazırlanan programa göre, bu kriterlerin dahil edildiği ‘Toplam Faktör Verimliliği’nden (TFV) büyümeye gelen katkı, 2007’de 2.7 puan iken, 2010-2018’de döneminde 0.6’ya düştü. Hükümet, AB’ye gönderdiği belgede 2020-2022 için öngörüsünü ise yüzde 0.4 olarak kayda geçti.

Ekonomilerde TFV, üretimdeki artışın emek ve sermaye artışı ile açıklanamayan kısmı olarak tanımlanıyor. Buradaki artış ekonomik büyümenin önemli bir itici gücü haline gelirken, eksikliği ülkeler arasındaki farklılıkları yaratan temel sorun olarak değerlendiriliyor. TFV, ülkelerin eğitim kalitesi, teknolojik gelişimi, kurumların işleyişi, insan hakları ve özgürlüklerinin durumu, demokrasi kalitesi, yargı bağımsızlığı, düşünce özgürlüğü, vergi sisteminin işleyişi, gelir dağılımındaki denge gibi çok sayıda faktörün bir araya gelmesiyle oluşuyor. Modern ekonomilerde kaliteli yönetimin büyümeye yansması olarak yorumlanıyor.

Türkiye’de güçlü iktidar ve siyasi uzlaşmanın olduğu dönemlerde TFV’nin ekonomik büyümeye katkısının da yüksek olması dikkat çekiyor.

Cumhurbaşkanlığı Bütçe ve Strateji Başkanlığı’nın hazırladığı 2018 yılına ait AB’ye Katılım Öncesi Ekonomik Program’a göre 1998-2018 döneminde TFV’nin yüzde 4,5’lik büyümeye katkısı yüzde 0.7’de kaldı. Ancak siyasi istikrar ve yönetim, yargı, insan hak ve özgürlükleri konusunda ardı ardına paketlerin açıklandığı, reformların hayata geçirildiği 2002-2007 döneminde TFV’nin büyümeye katkısı yüzde 2.7’ye çıktı. Başka bir anlatımla bu dönem yakalanan yüzde 7.1’lik

büyümenin 2.7 puanı doğru yönetim ve demokrasi için atılan adımların oluşturduğu katma değerden geldi.

Demokrasi, yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğü gibi alanlarda Türkiye'nin tartışılmaya başlandığı, reformcu anlayışın terkedildiği 2010-2018 döneminde ise bu oran yüzde 0,6'ya geriledi. Aynı ekonomik programda gelecek yıllara ilişkin de öngörülere yer verildi. Buna göre, 2020-2022 dönemine ilişkin beklenen TFV oranı yüzde 0,4 olarak yazıldı. İşgücü ve sermaye dışında, ülkenin toptan yönetim kalitesiyle ilgili beklentinin düşük olduğu resmi olarak kayıtlara geçirilmiş oldu.

2017 yılına ait ekonomik programda ise daha karamsar bir tablo dikkat çekti. 2019-2021 dönemine ait verilere yer verilen tabloda büyüme yüzde 3.6, TVF ise yüzde -0.2 oldu. Bu, TVF'nin ekonomik büyümeyi aşağıya çekmesi anlamına geliyor.

ÜRETİM FAKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER (2009=100 Zincirlenmiş Hacim, Yüzde)								
Dönem	Artış Oranları					Büyümeye Katkılar		
	GSYH	Sermaye Stoku	Sermaye Stoku*	İstihdam	TFV	Sermaye Stoku	İstihdam	TFV
1998-2017	4,6	6,9	6,7	2,0	0,8	55,2	27,7	17,0
2002-2017	5,8	7,3	7,9	2,5	1,3	51,4	26,7	21,9
2002-2007	7,1	7,5	9,9	1,0	2,8	52,3	8,4	39,3
2010-2017	6,8	7,4	9,6	4,0	0,7	52,9	36,5	10,6
2019-2021	3,6	5,8	5,9	2,6	-0,2	51,9	44,4	-6,3

2019-2021 (Zincirlenmiş Hacim, Yüzde)								
Dönem	Artış Oranları					Büyümeye Katkılar		
	GSYH	Sermaye Stoku	Sermaye Stoku*	İstihdam	TFV	Sermaye Stoku	İstihdam	TFV
1998-2018	4,5	6,9	6,6	2,0	0,7	56,0	27,9	16,1
2002-2018	5,6	7,2	7,7	2,4	1,2	52,3	26,9	20,9
2002-2007	7,1	7,4	9,8	1,0	2,7	53,0	8,3	38,7
2010-2018	6,4	7,3	9,0	3,8	0,6	53,8	36,5	9,7
2020-2022	5,0	5,6	6,1	3,7	0,4	46,8	45,6	7,6

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı hesaplamaları
* Kapasite kullanımı ile düzeltilmiş sermaye stoku artışıdır.

HÜKÜMET AB'YE 'YÖNETEMİYORUZ' İTİRAFINDA BULUNDU

KARAR TV'de yayınlanan Ortak Akıl programında Taha Akyol ve Mustafa Karaalioğlu'nun sorularını cevaplayan İYİ Parti Milletvekili Erhan Usta, 'Toplam Faktör Verimliliği'ndeki gerilemeyle ilgili çarpıcı değerlendirmelerde bulundu. Turgut Özal, Turgut Özal, Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Recep Tayyip Erdoğan gibi liderlerle çalışan emekli ekonomi bürokratı Erhan Usta, çarpıcı açıklamalar yaptı. Ekonomideki sorunun yönetilememe olduğunu, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın resmi olarak makro ekonomiden bile sorumlu olmadığını söyleyen Usta, demokrasi ve yargı bağımsızlığında gerileme, kurumsallaşmanın

bozulması, özgürlüklerin gerilemesinin, kötü yönetimin ekonomiyi nasıl aşağıya çektiğini anlattı. Erhan Usta canlı yayında şöyle konuştu:

İYİ YÖNETİMLE 2007'DE +2.7 FAZLA BÜYÜDÜK

"Büyümenin kaynakları vardır. Birincisi sermaye yatırımları ve sermaye stokudur. İkincisi iş gücüdür. Üçüncüsü de bunların dışında kalan hususlardır ve bu 'Toplam Faktör Verimliliği' olarak adlandırılır. Yani insanların trafikte birbirine sayılı olmasından adalet sistemine, demokrasi ve özgürlüklerden vergi sistemine, kamu yönetiminden kurumsallaşmaya, insanların hoşgörülü olup olmamasından mutlu olup olmadıklarına kadar aklınıza ne gelirse bunun içindedir. Bir anlamda ülkenin nasıl yönetildiğini gösteren bir puandır bu. Çünkü her şey büyümenin kaynağıdır. Bütçe ve Strateji Başkanlığı'nın AB'ye Katılım Öncesi Ekonomik Programı'nın 24. sayfasındaki verilere göre 200-2007 döneminde Türkiye'de Toplam Faktör Verimliliği'nin büyümeye katkısı 2,7 puan. Yani diğerlerinden Türkiye 3 puan büyümüşse 2.7 puan üzerine koyarsınız ortalama büyüme 5.7 olur."

YÖNETİM ANLAYIŞI DEĞİŞTİ HIZLI DÜŞÜŞ BAŞLADI

"2010-2019 döneminde ise 'Toplam Faktör Verimliliği'nden ortalama büyümeye gelen katkı, 2.7'den 0,6'ya düşmüştür. Bunun eksi olduğu çok yıl var. Eğer kaldırmazlarsa gelecek yıl göreceğiz, Toplam Faktör Verimliliği'nden büyüme eksi olacaktır." "Emin olun Türkiye'nin hoşgörü ile yönetildiği zamanlarda, iktidarın güçlü ama siyasi uzlaşmanın olduğu, insanların birbirleriyle konuşabildiği zamanlarda buralardan büyümeye ciddi bir katkı gelmiş, bunların azaldığı dönemlerde büyümeye katkı negatife dönmüş."

TÜRKİYE'NİN AB'YE YOLLADIĞI RAPOR: YÜZDE 0.4

"Biz sermaye sıkıntısı çeken bir ülkeyiz. Çin gibi sermaye sıkıntımız olmasa, 'Ben bunların hiçbirini düzeltmem, yatırım yapar büyürüm' dersiniz. Bizim ise sermaye ve işgücü dışındaki alanları iyileştirirsek ancak büyümemizi artırabiliriz. O yüzden işe 'güven'le başlamamız, yargı sistemimizi çalıştırmamız lazım. Anketler var ortada. Kaç kişi yargının bağımsız olduğunu söyleyebiliyor." "Bütçe ve Strateji Başkanlığı'nın 2018 AB'ye Katılım Öncesi Ekonomik Programı'nda daha can sıkıcı bir öngörü var. Hükümetin kendi öngörüsü. Belgede 2020-2022 dönemi için hükümetin yaptığı projeksiyona göre buradan büyümeye katkı 0.4 puan olacak. Bunu hükümet söylüyor, kendisine bile güveni yok. Geleceğe ilişkin öngörüsü bile böyle. İşler düzelmeyecek diyor Türkiye'de. AB'ye verilen programda ülkeyi kötü yönetiyoruz itirafı yapılıyor."

Türkiye ateşkes çağrısını yineledi

Türk ve Rus askeri heyetleri arasında dördüncü tur görüşmeleri sürerken, İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'ndeki gözlem noktalarına saldırı düzenlendi. Türkiye, ateşkese uyulması gerektiğini yineledi. Rusya'nın İran'ın da desteğini alarak Suriye rejimiyle birlikte İdlib'e yönelik kapsamlı bir saldırı hazırlığında olduğu bölgedeki kaynaklar tarafından iddia edildi.

Ecem Toplar / Namık Durukan / ANKARA-Milliyet

Türk ve Rus askeri heyetleri arasında dördüncü tur görüşmeleri dün sona erdi. İdlib'teki güvenlik güçlerinin güvenliği ile iki ülke arasında yapılan anlaşmaların uygulanması konusu masadaki en önemli başlık oldu. Görüşmeler sürerken, Esed rejimi tarafından yönlendirilen sivil görünümlü bazı gruplar İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'ndeki gözlem noktalarına saldırı düzenledi. Türkiye, ateşkese uyulması gerektiğini yineledi.

Libya'da uzlaş yok

Türk ve Rus askeri ile diplomatik heyetleri arasında önceki gün başlayan Libya ve Suriye gündemli görüşmeler dün sona erdi. Rusya'dan gelen teknik heyetin dün ilk durağı Dışişleri Bakanlığı oldu. Yaklaşık 1 saat süren toplantıda Libya ve Suriye'de sahada gelinen son durum ele alındı. Heyetler arasındaki istişarelerde ilerleme kaydedilemediği öğrenildi. Bakanlıktaki görüşmede Hafter'e bağlı

milislerin Sirte'ye girişinin engellemesinde konuşuldu. Ancak Libya konusunda mutabakat arayan Türkiye ve Rusya'nın teknik heyetlerinin dördüncü görüşmesinde de uzlaşa sağlanamadı. İdlib'teki güvenlik güçlerinin güvenliği ile Türk ve Rus taraflarınca yapılan anlaşmaların uygulanması konusu da masadaydı.

Zaiyat yok

Rus heyetin ikinci durağı Milli Savunma Bakanlığı (MSB) oldu. MSB'de İdlib'deki gelişmelerle sahadaki son durumun ana gündem olduğu toplantı sürerken, Ankara'ya, İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'ndeki TSK'nın gözlem noktalarına saldırı düzenlediği bilgisi ulaştı.

MSB'den yapılan açıklamaya göre, Esed rejimi tarafından yönlendirilen sivil görünümlü bazı gruplar, İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'ndeki 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 numaralı gözlem noktalarına yaklaştı. Gruptakiler, 7 numaralı gözlem noktasına saldırıda bulundu. Alınan tedbirler sonrası gruptakiler dağılırken, gözlem noktalarında herhangi bir hasar veya zaiyat oluşmadı.

Rus talebine ret

Heyet görüşmelerinde Türk tarafının, 5 Mart Mutabakatı'na uyulması çağrısını yinelediği öğrenilirken, Rusya'nın Türkiye'den, İdlib'deki asker sayısını azaltmasını istemesi sonucu heyetler arasında gerginliğin arttığı öğrenildi.

Türkiye, ateşkese uyulması gerektiğini yineledi.

Rus haber ajansı Sputnik'in iddiasına göre, Rusya TSK'nın rejim denetimindeki bölgelerde bulunan gözlem noktalarının bazılarında çekilmesini talep etti. Ancak Rusya'nın bu talebi Ankara tarafından reddedildi.

Ortak devriye krizi

Bu arada önceki gün İdlib ve çevresinde hava saldırıları düzenleyen Rusya, çok sayıda noktayı vurdu. Saldırıları İdlib'in güney kırsalındaki Cebel Zaviye ve kuzeyin kırsal kesimlerinde etkili oldu. Saldırılarda sivillerin de yaşamını yitirdiği ileri sürülürken, Rusya'nın Türkiye ile Lazkiye-Halep karayolunda gerçekleşmesi planlanan devriyeye katılmaması dikkat çekti.

Saldırı hazırlığı iddiası

Öte yandan Rusya'nın İran'ın da desteğini alarak Suriye rejimiyle birlikte İdlib'e yönelik kapsamlı bir saldırı hazırlığında olduğu bölgedeki kaynaklar tarafından iddia edildi.

Rusya destekli rejim güçlerinin kış gelmeden muhaliflerin elinde bulunan stratejik bölgeleri ele geçirmek için kapsamlı bir harekât başlatacağı öne sürüldü.

Ankara'da günlük 4 bin 500 vaka mı var?

Ankara Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Muharrem Baytemür, "9 bölgeden günlük ortalama 500'er vaka bilgisi bize ulaşıyor" dedi.

Koronavirüs salgınında adeta "Türkiye'nin Wuhan'ı" olan Ankara ile ilgili tüyler ürperten iddia geldi. Ankara Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Muharrem Baytemür, "9 bölgeden günlük ortalama 500'er vaka bilgisi bize ulaşıyor" dedi. Baytemür, Ankara'da astanelerin normal servislerinden yoğun bakıma geçerken bile hastaların sıraya konulduğunu anlattı.

'Oldukça fazla hasta var'

Vaka artışı olan illerin başında gelen Ankara'da Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Muharrem Baytemür, "Vaka sayıları Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı düzeyde değil. Eğer veriler doğru olsaydı ek önlemlere, ek tedbirlere, ek personele ihtiyaç duymazdı. Oldukça fazla hasta var" ifadesini kullandı. Dr. Beytemr'n açıklamasından ne çıkanlar şöyle:

'Hastalar yoğun bakıma alınmak için sıraya konuluyor'

Eskiden kapatılan hastanelerin açılması gündemde. Hastaneler çok yoğun hatta yeterli yoğun bakım ünitesi olmadığı hastalar sıraya konuluyor.

9 bölgeden günlük 500'er vaka bildiriliyor

- Ankara'da 9 bölge var. Sağlık Bakanlığı filyasyon ekiplerinden oluşan yaklaşık 1400 kişiyi Ankara İl Sağlık Müdürlüğü emrine verdi. Ankara'da, 9 bölgeden bize gelen veriler için söylüyorum yine de teyit edilmesi gerekir ama her bir bölgeden yaklaşık 500 vakanın olduğu bilgisi bize ulaşıyor.

'Veriler doğru olsaydı ek önlemler alınmazdı'

Vaka sayıları Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı düzeyde değil. Eğer veriler doğru olsaydı ek önlemlere, ek tedbirlere, ek personele ihtiyaç duymazdı. Oldukça fazla hasta var.

'Arkadaşlarımız birbirlerine 'merhaba' bile diyemeyecek...

Sağlık Müdürlüğü bünyesinde çalışan arkadaşlarımız birbirlerine "merhaba" bile diyemeyecek durumdadır, o kadar yoğunlar. Yemek yemeğe bile zaman ayıramayacak çalışma temposundadır. Servislerden yoğun bakıma geçerken bile hastalar sıraya konuyor.

Osman AROLAT

17 Eylül 2020

Hazine'nin çiftçiye arazi kiralaması...

Çiftçiye üretim yapması için kamu arazisi kiralanması iyi niyetli bir çıkış ancak olumlu sonuç vermesi çok zor... Çünkü, çiftçi sayısı düşüyor, girdi maliyetleri artıyor, üretici ürününün değerini alamıyor. O nedenle uzun vadeli bir tarımsal reforma ihtiyaç var.

Hazine arazilerinin çiftçilere rayiç bedelinin yüzde 1.5'una topraksız ve az topraklı köylülere kiraya verileceği açıklandı. Kiralamanın 10 yıla kadar uzayabileceği bilgisi de açıklamada yer aldı. Kiralama yapacakların 3 yıl köy ya da mahallede ikamet ediyor olması koşul.

DÜNYA Ankara Bürosu'nun bu haberini okuyunca şunları düşündüm:

- 1990'lardaki 39 milyonluk nüfusumuzun yüzde 63'ü kentli, yüzde 37'si köylü iken, 2020 yılında kentli nüfusu yüzde 92.3, kırsal kesim nüfusu yüzde 7.7'ye inmiş durumda. Bu nüfusun önemli kısmı yaşlı ve çiftçilik yapamayacak durumda.
- 1990'da 25.8 milyon hektar olan ekim alanı 2019'da 23 milyon hektara inmiş durumda. Buğday ekim alanları son 18 yılda 9.4 milyon hektardan 7.5 milyon hektara gerilerken, hububat, bakliyat, sebze ekim alanlarında da daralmalar yaşanmış.
- Mehdi Eker, Tarım Bakanı olduğu dönemde Hazine'nin elinde 2.7 milyon hektar arazi bulunduğunu vurguluyordu. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 1.1 milyon hektar Hazine arazisini ağaçlandırma için kiralayacağını açıklamıştı. Ancak bu süre içinde bu alanda ne yazık ki olumlu bir yol alınamadı.
- Son yıllarda girdi maliyetlerinin yüksekliği ve üretim alanından tüketim alanına yüksek fiyat artışı, birçok üreticinin üretimden vazgeçmesine neden oldu.

Bütün bu gerçekler ışığında, çiftçiye üretim yapması için kamu arazisi kiralanması iyi niyetli bir çıkıştır. Ancak olumlu bir sonuç vermesi beklenmemelidir.

Sıraladığım gerçekler, gerileyen tarımın yeniden ayağa kalkması için yeterli değildir. Çünkü, çiftçi sayısı düşmektedir, girdi maliyetleri artmaktadır, üretici ürününün değerini alamadığından şikayet etmektedir.

Tarım ve gıda sektörü bütün dünyada yeni dönemin “gözde sektörü” özelliğini taşımaktadır. O nedenle yüzeysel önlemlerden çok, uzun vadeli bir tarımsal reforma ihtiyaç vardır. Bu reform, tarihlendirilmiş olarak, ekim alanlarını, çiftçi sayısını, ürün yelpazesini, girdi maliyetlerini içermelidir. Ancak bu koşullar altında tarımın önemine uygun girişimlerde bulunulabilir...

GÜNÜN NOTU:

Yunanistan’la diyalog içinde arayışa girmek, çatışmanın eşiğinde olmaktan hep daha iyidir...

Alaattin AKTAŞ

17 Eylül 2020

Gelir dağılımında 14 yıldır yerimizde sayıyoruz

✓ **Önce birey... İnsan kendince daha iyi bir işi ya çok para kazanmak ya daha iyi bir çalışma hayatı sürmek için ister. Çok para kazananın amacı da bu parayla daha iyi yaşama erişmektir.**

✓ **Bir ülke... Ekonomide çeşitli iyileşmeler sağlanması niye istenir; bu iyileşmeler vatandaşa refah olarak dönsün, gelir dağılımı daha adil olsun diye.**

✓ **Gelir dağılımımız... 2006-2019 dönemi, yani tam on dört yıl. Ekonomiyi iyileştirmeye dönük araçlar hiç işe yaramamış; yaramamış çünkü gelir dağılımında olduğumuz yerde sayıyoruz.**

Bireyden başlayalım. Bir insan niye daha iyi iş sahibi olmak ister ve işin iyi olup olmadığını yalnızca kazanılan paranın miktarı mı belirler?

Daha iyi bir iş kavramı herkese göre değişebilir. Kimine göre güneş altında çalışmamak ve şık ofislerde görev yapmaktır daha iyi iş; kimine göre toprakla haşır neşir olmak. Kimi insan illa çok para kazanacağı bir işin peşinde koşar ama bir başkası daha az paralı ama daha şöhretli ya da itibarlı bir iş için uğraşır.

Araçlar başka başkadır ama amaç aynıdır; mutlu olmak.

Ya da insanlar niye çok para kazanmak ister? Amaçla aracı birbirine karıştırıp para istifleyenleri ayrı tutuyorum; amaç, kazanılan o çok parayı kullanıp refah içinde yaşamaktır çünkü.

Bireyden aileye atlayalım; daha iyi bir evde, belki daha büyük, belki bahçeli bir evde oturmaktır çok para kazanmaya yönelten dürtü. Ya da daha iyi ve lüks bir arabaya binmek.

Büyütelim halkayı, ülkeye gelem. Enflasyonun düşük olması da, çok üretim yapmak da, ihracatın artması da, cari açıktan fazlaya geçmek de, bütçenin fazla vermesi de hep araçtır. Bu araçların bir kısmı ya da tümü vatandaş refaha götürecektir; yani amaca.

Araçları düzene koyabilmek için yıllardır uğraşyoruz. Bu araçlar neredeyse bizim amacımız haline gelmiş durumda. Ama olması gereken amaç başka; refahı sağlamak, geliri adilce pay edebilmek.

O konuda neredeyiz ve daha da önemlisi bir gelişme sağlayabiliyor muyuz?

Araçları halledemedik ki...

Hemen her gün konuştuğumuz konularda, örneğin enflasyonda, örneğin işsizlikte, yani vatandaşın an be an yaşadığı sorunlarda bir iyileşme sağlayabilmiş değiliz ki, araçlar konusunda mesafe alabilmiş değiliz ki amaçla ilgili olumlu şeyler söyleyebilelim.

Söyleyemeyiz, çünkü bu gerçek TÜİK tarafından yapılan resmi çalışmayla da ortaya konuluyor.

Amaca ulaşmak için gerekli araçlarda başarı elde edeceğiz ki amaç yönünde bir gelişme sağlayabilelim; vatandaşın refahını artırabilelim. Ama yok, olmuyor!

Patınaj yapıyoruz!

TÜİK her yıl gerçekleştirdiği gelir ve yaşam koşulları araştırmasının 2019 sonuçlarını yüzde 20'lik gruplar itibarıyla açıkladı. Biz bu verilerde biraz daha detaya indik ve yüzde 5'lik gruplara göre olan duruma baktık.

Nüfusun en yoksul yüzde 5'i toplam gelirden ancak yüzde 0.9 pay alabiliyor. 2006-2019 dönemini kapsayan seride en yoksul yüzde 5'in payı zaten hiçbir yıl yüzde 1'i aşmamış ki...

En zengin yüzde 5'lik grubun gelirden aldığı pay ise 2019 itibarıyla yüzde 21.1 düzeyinde.

Yüzde 5'lik grupların toplam gelirden aldıkları pay yıldan yıla öyle kayda değer bir değişiklik göstermiyor. TÜİK'in bu çalışmasında 2006 yılına kadar gidilebiliyor ve on dört yılda neredeyse küçük iniş çıkışlar dışında her grubun toplam gelirden aldığı pay adeta sabitlenmiş gibi.

Yoksul hep yoksul; orta direk sayılan kesim hep aynı yerde, zengin ise hep zengin...

Yılların değişmeyen tablosu: Zengin yine zengin, yoksul yine yoksul (Gelirden alınan pay-yüzde)														
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
1.yüzde 5	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,7
2.yüzde 5	1,5	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,1
3.yüzde 5	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,7	1,7	1,5
4.yüzde 5	2,1	2,0	2,1	2,0	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	2,0	1,8
5.yüzde 5	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1
6.yüzde 5	2,6	2,5	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	2,5	2,5	2,3
7.yüzde 5	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,8	2,6
8.yüzde 5	3,1	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	3,0	3,1	2,9
9.yüzde 5	3,4	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,3	3,4	3,3	3,3	3,4	3,2
10.yüzde 5	3,6	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	3,6	3,7	3,6	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5
11.yüzde 5	3,9	3,8	3,9	3,9	3,9	4,0	3,9	4,0	3,9	4,0	3,9	4,0	3,9	3,9
12.yüzde 5	4,3	4,2	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2
13.yüzde 5	4,6	4,5	4,5	4,5	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,6	4,7	4,6	4,7
14.yüzde 5	5,0	4,9	4,9	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2	5,1	5,1
15.yüzde 5	5,5	5,4	5,4	5,5	5,6	5,6	5,5	5,6	5,6	5,7	5,6	5,7	5,6	5,7
16.yüzde 5	6,2	6,0	6,0	6,1	6,3	6,3	6,2	6,2	6,3	6,4	6,2	6,4	6,2	6,4
17.yüzde 5	7,0	6,9	6,8	6,9	7,1	7,1	7,0	7,1	7,1	7,1	7,0	7,3	7,0	7,3
18.yüzde 5	8,1	8,1	8,1	8,3	8,4	8,4	8,3	8,4	8,4	8,3	8,4	8,5	8,2	8,6
19.yüzde 5	10,1	10,2	10,2	10,7	10,8	10,8	10,8	10,6	10,7	10,5	10,9	10,6	10,3	11,1
20.yüzde 5	21,1	22,4	22,3	21,4	20,2	19,6	20,5	20,5	20,6	20,4	21,4	20,3	21,3	21,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yüzde 45=Yüzde 5!

TÜİK verilerine göre nüfusun yarıya yakını, yüzde 45'i toplam gelirden yüzde 20.6 pay alıyor. Nüfusun en zengin yüzde 5'inin aldığı pay ise girişte de belirttik; yüzde 21.1 düzeyinde.

Yani nüfusun yüzde 45'i, toplam gelirden en zengin yüzde 5 kadar pay ancak alabiliyor. Hatta yüzde 45'in payı, yüzde 5'in payından biraz da aşağıda.

Nüfusun yarısının aldığı pay, toplam gelirin dörtte biri. Nüfusun kalan yarısı ise gelirin dörtte üçüne sahip.

Nüfusun yüzde 75'i, gelirden ancak yüzde 47.6 pay alabiliyor, yarıyı bile değil. Yüzde 25'lik kesimin payı ise yarıdan fazla.

Bir çarpıcı detay daha. Nüfusun tam yüzde 95'i, gelirden ancak yüzde 78.9 paya sahip. Kalan yüzde 5'in payı ise yüzde 21.1.

Bu tablo 2019'da böylesine bozulmuş değil. 2006'dan beri neredeyse değişen hiçbir şey olmamış. Yıllardır aynı durumdayız. Öyle dramatik bir kötüye gidiş de yok, iyileşme de. Yerimizde sayıyoruz. Yıllar geçiyor ve gelir dağılımının iyileşmesi anlamında bir arpa boyu yol alamıyoruz.

Ayrıca sanki biraz amaçla araç karışmış gibi. Araçlarda iyileşme olduğunda bile bunu amaca yansıtamıyoruz. Bakın on dört yıl boyunca bunu yapamadık.

Aslında bu apayrı bir konu ve temel bir tercihin sonucu. Biz refahı daha eşit ve adil dağıtmayı istiyor muyuz, yoksa mevcut tablo siyaseten daha mı işimize geliyor?

Birikimli pay (Yüzde)			
	2019	2018	2017
Yüzde 5	0,9	0,9	1,0
Yüzde 10	2,4	2,4	2,4
Yüzde 15	4,2	4,1	4,2
Yüzde 20	6,3	6,2	6,3
Yüzde 25	8,6	8,4	8,6
Yüzde 30	11,2	10,9	11,2
Yüzde 35	14,1	13,7	13,9
Yüzde 40	17,2	16,7	17,0
Yüzde 45	20,6	20,0	20,2
Yüzde 50	24,2	23,5	23,8
Yüzde 55	28,1	27,4	27,6
Yüzde 60	32,4	31,5	31,8
Yüzde 65	37,0	36,0	36,3
Yüzde 70	42,1	41,0	41,2
Yüzde 75	47,6	46,4	46,6
Yüzde 80	53,8	52,4	52,6
Yüzde 85	60,7	59,3	59,5
Yüzde 90	68,9	67,4	67,5
Yüzde 95	78,9	77,7	77,8
Yüzde 100	100,0	100,0	100,0

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

CHP'deki Atatürk tartışması ciddi

17 Eylül 2020

Canan Kaftancıoğlu'nun konuşması CHP'deki fay hattını harekete geçirdi. Partideki Atatürk ve Mustafa Kemal ayrışmasını ortaya çıkardı. Siyasi sonuçları olur mu bilmem ama CHP'deki Atatürk tartışmasını ciddiye almak gerekiyor. Çünkü kendini Atatürkçü ve Kemalist olarak tanımlayan bir grup CHP'de pasifize edildiklerini düşünüyor.

"Memleket Hareketi"ni başlatan Muharrem İnce, CHP'de Atatürk düşmanları olduğunu iddia etmişti. 10 Haziran hareketinden gelen ve HDP'ye yakın duran isimlerin partiye egemen olduğunu, gerçek Atatürkçülerin ise dışlandığını düşünüyorlar. CHP'de en ciddi bölünme olan Güven Partisi de benzer tartışmaların ürünü olarak ortaya çıkmıştı. Atatürk tartışmasının yeni bir partiye dönüşeceğini düşünmüyorum. Öyle bir tablo yok. Ama Kılıçdaroğlu'nun tedbir almasını gerektirecek bir durum söz konusu. Atatürk'ün partisi CHP'de Atatürkçüler huzursuz.

CHP'LİLER BÜYÜTTÜ

Atatürk tartışması CHP'deki ekipleri harekete geçirince parti yönetimi iktidarı suçlamayı tercih etti. Oysa tartışma CHP'li Uluç Gürkan'ın, Taksim toplantılarının konuğu olan Canan Kaftancıoğlu'na, "Atatürk adını kullanmamak tercihiniz mi?" diye sorması üzerine başladı. Kaftancıoğlu'nun "Kendimi ait

hissettiğim bir ifade olduğu için tercih ediyorum” diye yanıt vermesi üzerine tartışma Türkiye’nin gündemine yerleşti.

İşin büyüüp CHP içinde bir hesaplaşmaya dönmesi ise bir grup CHP milletvekilinin attığı tweet’ler üzerine başladı. İki örneği almak istiyorum.

Mehmet Akif Hamzaçebi:

“Cumhuriyetimizin ve üyesi olduğum Cumhuriyet Halk Partisi’nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ü şükranla anıyorum. ATATÜRK’ü anmak saygının ötesinde onurdur, gururdur. ATATÜRK’ün ismini anmakta tereddütü olanlar O’nunla problemi olanlardır.”

Mehmet Ali Çelebi:

“Partimizin bir il başkanı Atatürk demeyi tercih etmezmiş. Millet gönlüne koyup haykırdıktan sonra sen demesen ne yazar. Ama unutma burası CHP. Kafası karışık olanlar iyi bilsin, bu partide 10 Aralık’tan önce 29 Ekim gelir. Mustafa Kemal’in askerleriyiz!”

CANAN KAFTANCIOĞLU İLE HESABI OLANLAR

İkinci kez İstanbul il başkanı seçilen Canan Kaftancıoğlu, kongre süreçlerinde bazı CHP’lilere karşı kıran kırana bir mücadele verdi. Kaftancıoğlu, belediye başkanlarının belirlenmesi sürecinde de istifa edip geri almasına rağmen bazı isimlere karşı direndi. Kaftancıoğlu en son CHP kurultayında Tuncay Özkan ile Yıldırım Kaya’nın seçilmemesi için elinden geleni yaptığını açıklamıştı. Canan Kaftancıoğlu ile geçmişe dayalı kavgası olanlar Atatürk üzerinden hesaplarını görmeye çalıştılar.

CANAN KAFTANCIOĞLU’NUN DİK DURUŞU

Canan Kaftancıoğlu, sözlerinin arkasında duran tutarlı bir siyasetçi. Devrimci geçmişi nedeniyle Atatürk yerine Mustafa Kemal demeyi kendine daha yakın hissetmesine rağmen Atatürk’le bir sorunu olduğunu zannetmiyorum. Kaftancıoğlu, Atatürk tartışması üzerinden kendisini hedef alanlara ise yine kendine özgü bir yanıt verdi:

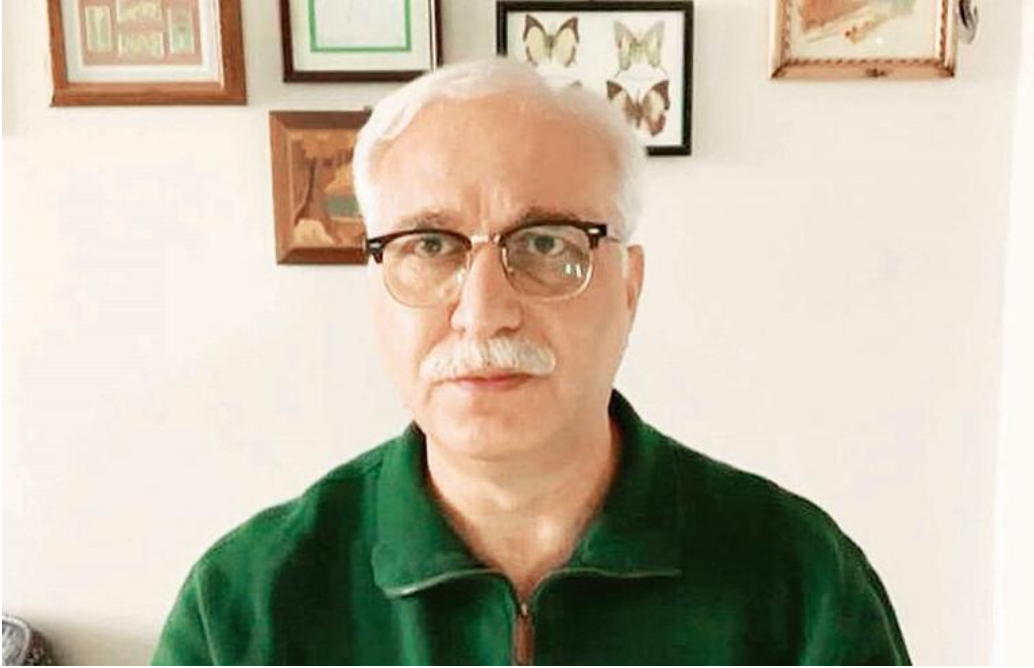
“Böylesi bir dönem ve gündemde, bu açıklamayı yaptırmak zorunda bırakanları Atatürk hayatta olsaydı önce sizleri ve klavye Atatürkçülerini sopayla kovalardı (böyle referanslarda onların hakkı:)) diyerek vatandaşın aklına, vicdanına ve hafızasına teslim etmiş olayım.”

BİLİM KURULU ÜYESİ KONUŞTU

‘OKULLAR SALGIN KONUSUNDA YÜKSEK RİSKLİ YERLER’

21 Eylül’de okul öncesi eğitim ve birinci sınıflar dersbaşı yapacak. Fakat seyreltilmiş olarak ve haftada bir-iki gün. 21’inden sonra diğer sınıfların eğitiminin nasıl yapılacağı ise tartışılmaya devam ediyor. Çocuğunu göndermek istemeyen veli, uzaktan eğitim aldırabilecek. Üniversiteler ise güz dönemi uzaktan eğitim yapacak. Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Tefvik Özlü, okullarla ilgili kararı almanın kolay olmadığını söyledi. Özlü, “Okullar salgın konusunda

yüksek riskli yerler” dedi. Sözlerini biraz daha açmasını istedim. “Türkiye’de üniversiteler de dahil edilince 26 milyon öğrenci ve 4 milyon da eğitimci, okul çalışanı ile neredeyse 30 milyona yakın kişi, haftanın 5 günü 6-8 saat, 8-9 ay boyunca kapalı alanlarda bir araya geliyor. Bu ölçüde bir karşılaşma, virüsün bulaşması açısından göze alınabilecek bir risk değil. Ne var ki ‘Okullar bu yıl açılmasın’ demek, 26 milyon öğrencinin hayatından birer yılı çalmak anlamına geliyor. Nitekim bazı ülkeler okulları açtı. Ancak takiben salgında ciddi artış olunca tekrar kapatanlar oldu. Bu konuda herkesin gönül rahatlığıyla üzerinde uzlaştığı bir karar yok. Riskleri azaltacak önlemlerle eğitime kısmen de olsa başlayabilmek üzere planlamalar yapılıyor” diye konuştu.

AVM’LER AÇIK, OKULLAR NİYE KAPALI?

Önemli bir soru. Hatta hayatın içinden alınmış bir soru. Düşünler yapılırken, AVM’ler açıkken, okullar niye kapalı?

Tevfik Özlü’ye sordum. “Düşünler serbest; oteller, restoranlar, kafeler, AVM’ler açılmışken okullar neden açılmıyor sözü her ne kadar kulağa haklı gibi gelse de doğru bir kıyaslama değil. Düşünde birkaç yüz-bin kişi birkaç saat bir araya geliyor. Ki orada da önlemler alındı. Daha sıkı önlemlerin alınması gerekiyor. AVM veya otellerde ise karşılaşma çok daha sınırlı. Oysa okullar açıldığında 30 milyon haftanın 5 günü, 6-8 saat, 8-9 ay boyunca, kapalı alanlarda sürekli bir araya gelecek. Yani okullardaki risk, kıyaslanan durumlardan çok daha yüksek. Öğrenciler virüsü toplumdan alıp okula getirebilir. Okulda yayılan virüs, öğrencilerle okuldan topluma geri taşınır. Yani okullar virüs için adeta bir fidelik işlevi görebilir. Bu nedenle tartışma devam ediyor ve çok dikkatli olunması gerekiyor” diye karşılık verdi.

Sanayi sektöründe kan kaybı var!..

Esfender KORKMAZ

17 Eylül 2020

Pandemi Dünyada ve Türkiye de en fazla sanayi sektörünü vurdu. Türkiye de 2015=100 sanayi üretim endeksi, 2020 Nisan ayında 78,1'e kadar geriledi. Temmuz da 119,3'e yükseldi. Ancak yine de önceki yılların altında kaldı. 2018 yılı Temmuz ayında aynı endeks 120,9 ve 2019 yılı Temmuz ayında ise 120,4 idi.

Güney Kore teknoloji - sanayi ve eğitime önem vererek kalkındı. Park döneminde (**Park Chung-hee** -1963 -1979) Ulusal yeniden kalkınma yüksek konseyi kuruldu. Park askeri darbeden gelen despot bir başkandı. Ancak Park, Han Nehri'nde Mucize olarak bilinen ulusa hızlı ekonomik büyüme ve sanayileşme getiren bir dizi ekonomik politika geliştirdi.. Park'ın despotluğundan çok Güney Kore mucizesi konuşuluyor. Yine de Park temelini attı, ancak güneye Kore'de asıl kalkınma 1980 sonrası oldu.

Türkiye'de birinci ve ikinci plan dönemlerinde sanayileşme ve özellikle imalat sanayi, verilen teşviklerle ve eksi reel faiz veya düşük faizlerle büyüdü. GSYH içinde payı arttı. Ancak sonraki yıllarda devamı gelmedi.

Türkiye İstatistik Kurumu, sektörlerin 2019 bilançosunu yayınladı. Açıklanan sektörlerde toplam çalışan sayısı 10 milyon 766 bindir. Bunun yüzde 31,2'si (3 milyon 366 milyon)'u imalat sanayiinde çalışıyor. İmalat sanayiinde net satışlar üstünden net kar oranı ise yüzde 4,94'tür.

2019 YILI BAZI SEKTÖRLERDE NET SATIŞ ÜSTÜNDEN NET KAR-ZARAR ORANI	
	YÜZDE
TOPLAM SEKTÖR	5,69
TARIM	2,00
MADENCİLİK	14,54
İMALAT	4,94
İNŞAAT	3,86
EĞİTİM	-5,58
SAĞLIK	2,79
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETLERİ	9,55

Eğitim vasıflı işgücü yetiştirerek sanayi sektörüne destek sağlar. Ne var ki Türkiye de eğitimde popülizme kurban edildi. 1980 darbesinden bu güne eğitimde insangücü , işgücü planlaması yapılmadı.

Önemine binaen ikinci defa vurgu yapmak gerekiyor; Türkiye Erken sanayisizleşme sürecine girdi?

Türkiye'nin Erken sanayilesizleşmesinde'de, Finans sektörünün spekülâtif kar cazibesi etkili oldu. 2004 sonrası sıcak para girişi, yüksek reel faiz düşük kur ile sanayiciler de tasarruflarını kendi alanlarında değil, finansal yatırımlarda değerlendirdi.

Düşük kur yüksek faiz, üretimde kullanılan ithal girdi payını artırdı. O yıllardan beri İthalat yaptığımız ülkelerin sanayileşmesine katkı yapıyoruz.

2001 krizi sonrası, İMF'nin 3 yıllık güçlü ekonomiye geçiş programı ile finans sektörüne öncelik verilmesi, ardından 2012 ye kadar devam eden spekülasyon ve AK Parti iktidarının planlamayı kaldırması, sanayi sektörünün hızlı büyümesini engelledi.

2015 ve 2016 Fetö olayları ve darbe teşebbüsü ile, başkanlık siteminin uyum sorunları , hukuk ve demokrasi tartışmaları reel sektör güven endeksi güven sınırının altına düşürdü. Halen TL yine MB TÜFE bazlı reel kur endeksine göre yüzde 40 yakın daha düşük değerde olmasına rağmen bu seferde güven sorunu olduğu için imalat sanayiine yatırım yapılmıyor.

Siyasi iktidar, ekonomide geçici ve fakat hızlı büyüme sağlayan konut yatırımlarına ağırlık verdi. Bu alanda kamu kurumlarını görevlendirdi. Çünkü aynı zamanda kamuya rant geliri elde ederek, bütçe açıklarını düşürmeyi planladı. Kamu kredilerini, teşvikleri bu alana yöneltti.

Güney Doğu ve Doğu Anadolu'da terör sorunu imalat sanayii yatırımlarını engelledi.

Türkiye eğer yeniden sanayileşmeye dönmek istiyorsa, aynen Güney Kore'nin ilk kalkınma yıllarında yaptığı gibi, "**Ulusal yeniden kalkınma planını**" yapmalıdır.

İbrahim Kahveci

Orta sınıf yoksa demokrasi olur mu?

2019 yılı Gelir Dağılımı ve Yaşam Koşulları sonuçları açıklandı.

Bu sefer zenginler kaybetti. Zenginler derken burada en üst yüzde 5'i kastediyorum. Gerçi en üstün bir alt yüzde 5'i de kaybetmiş görülüyor. Asıl burası ilginç...

Hatırlarım defalarca yazdığımı. Mıy mıy mıy ile giderseniz siz de batacaksınız diye seslenmişim iş dünyasına.

Hatta asıl onlar tehlikede.

"En çok da inananlar battı" demiştim bir keresinde. Çünkü onlar uçuyoruz sanıyordu. Siyaseti dinleyerek tüm riskleri sonuna kadar aldılar ve birçoğu da battı.

Zaten siyasetin bozun dolarları dediğine inanalar da battı. 3,50'den dolar bozdurtan siyaset, şimdi kur yükselişini "**Rekabetçi kur**" diye gururla söylüyor.

Eeee, o zaman neden rekabetçi kura geçerken Vatandaşlarına "**Boz Doları**" kampanyası yaptırdınız? Bu zararı kim ödeyecek?

Sandık mı? Yok hocam Vatandaş para ödemeye razı, oy değiştirmez öyle üç kuruşa. İlkesel bir duruşu vardır burada.

Kimin ilkeselliği yoktur peki?

Bakın krizde 2,6 milyon lise altı eğitilmiş işini kaybetti. Lise altı eğitilmişlerin çocuk sayısı 2015'e göre yüzde 23 azaldı. Üniversite mezunlarının ise tersine çocuk sayısı yüzde 17,5 arttı. Çünkü lise altı kesimde 2,6 milyon kişi işini kaybederken 700 bin üniversiteli iş buldu.

İşi olan evlat sahibi oldu.

Oldu ama bunlar nankörler demiştim. Hatırlarsanız "**Nankör okumuşlar**" diye yazmışım bu durumu.

İşte bu nankör okumuşlar aynı zamanda ilkeselliği zayıf kesim oluyor. Durumu göre, şartlara göre oylarını da değiştirebiliyorlar.

Bakınız son gelir dağılımı verisi de 2019 yılında orta sınıfın belini az da olsa topladığını gösteriyor. Belini toplar toplamaz da yerel seçimi etkilediler zaten.

2006 yılında nüfusun yüzde 55'ini oluşturan alt grup gelirin yüzde 25,48'ini alıyordu. Bu oran 2018 yılında yüzde 27,35'e ve 2019 yılında da yüzde 28,13'e yükseldi.

Her şartta gelir artışı olan bir kesim.

En üst yüzde 5'lik varlıklı kesim ise 2014 yılında yüzde 19,56'ya kadar düşen paylarını 2018 yılında yeniden yüzde 22,36'ya taşımayı başarmışlardı. Ama 2019 yılının tek kaybedeni işte bu en varlıklı kesim oldu. Gelirden aldıkları payları yüzde 22,36'dan 21,08'e geriledi.

Bu sefer orta sınıfın da payı 50,30'dan 50,79'a çıktı ama henüz eski yılların uzağında. Mesela 2006 yılında orta sınıfın payı yüzde 53,12 seviyesindeymiş.

ÇOK OKUYANA AZ MAAŞ

Fert başına gelirin eğitim durumuna göre değişimine bakıyoruz.

2006 yılında alınan ücretleri 100 kabul edersek durumun ne olduğunu daha iyi ifade edebiliriz.

2006 yılında 100 olan maaşlar Lise altı eğitimlilerde 2019 yılında 390 olmuş. Lise ve dengi mezunlarında ise 326 seviyesine çıkarken, üniversite mezunlarında bu oran 342'de kalmış.

Bu ne anlama geliyor?

Üniversite mezunlarının gelir düzeyi lise altı eğitimlilerin yüzde 14 gerisine düşmüş oldu.

Bunlar çok basit gelişmeler olarak yorumlanabilir elbette. Ama orta sınıfın erimesinin ülkede demokrasinin sorgulanması, adaletin yerleşmesi açısından ne kadar önemli olduğunu bilmemiz gerekir.

Rahmetli Turgut Özal'ın Orta-Direk olarak ifade ettiği bu sınıf, ülke bekasının asıl mihenk taşıdır. İşte bu açıdan baktığımızda sorunun derinliğini görebiliyoruz.

Altta grafik sanırım tüm gerçeği ifade ediyor. Söze gerek var mı?

17 Eylül 2020, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

İsrail'e engel olacak kim varsa hepsi tasfiye edilmedi mi?

Önceki gün Beyaz Saray'da Trump'ın söylemi **değiştiren barış anlaşması**"nın imzalanmasını izlerken, açıkçası ürktüm. Trump'ın damadı Kushner'in mimarı olduğu söylenen ve İsrail ile Birleşik Arap Emirlikleri'ni ve Bahreyn'i kucaklaştıran anlaşma, her alanda olduğu gibi bir üst akıl tarafından tezgahlanmıştı. Şimdi üretilmiş koronavirüs salgını nasıl dünyanın ekonomik yapısına ve siyasal dengelerine yeni boyutlar getiriyorsa, aynı şekilde salgın olmayan bir başka etken de, Ortadoğu'ya şekil vermişti.

Tasfiye süreci

Şöyle bir bakın bu coğrafyada yer alan değişimlere... Arap ülkelerinin Filistin'i bir kenara iterek İsrail'le anlaşmalarına karşı çıkacak kim varsa, belirli bir zaman içinde yok edildiler... Libya'da Kaddafi linç edilerek öldürüldü... Mısır'da halkın ilk defa seçtiği Başkan Mursi, Sisi darbesi ile devrildi ve cezaevinde öldü... Irak'ı işgal eden Amerika Saddam'ı idam etti ve Irak fiilen üçe bölündü... Suriye iç savaşa sürüklendi ve Beşar Esad'ın kendi koltuğunu korumaktan başka derdi olmayan bir sürece girildi. Lübnan zaten perişan...

Ne biçim bahar?

Şöyle bir hatırlayın **"Arap Baharı"** denilen Amerikan-İsrail ortak yapımı projeyi... FETÖ'nün katkısı ile biz de Türkiye olarak Arap Baharı'na kurban olmak üzere değil miydik? Gezi kalkışması falan derken, iş 15 Temmuz 2016 darbe girişimine dayanmadı mı? Bu darbe teşebbüsü başarıya ulaşıydı herhalde Türkiye de Irak gibi birkaç parçaya bölünecek ve tasarlanan PKK/ PYD yapımı İsrail güdümlü devlet de kurulacaktı. Erdoğan'ın tasfiye edileceği ve Filistin meselesinin Türk dışişleri sözlüğünden çıkartılacağı günler gelecekti.

Durdurun dünyayı

Trump'a bakarsanız İsrail ile anlaşma imzalamaya hazır başka Arap devletleri daha varmış... Bütün bu gelişmeleri izlerken **"Ya 3 Kasım'daki seçimi Biden kazanırsa"** diye düşündüm... Ne komik değil mi? İçten içe meğer Trump'ın kazanmasını istiyormuşum. O filmdeki gibi hissediyorum şimdi... Yani içimden **"Durdurun dünyayı, inecek var"** diye bağırmak geliyor...